

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

INFORMAČNÍ LIST 2-3 | 2012

VĚŘEJNÁ PODPORA

vývoj | statistiky | legislativa | registr | případy

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY	3
PÁR SLOV K NOVELE ZÁKONA 215/2004 SB., O ÚPRAVĚ NĚKTERÝCH VZTAHŮ V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY	4
AKTUÁLNÍ VÝVOJ V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY	6
STATISTIKY Z OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY ZA ROK 2011	9
NOVÁ A PŘIPRAVOVANÁ LEGISLATIVA V KONTEXTU MODERNIZACE PRAVIDEL VEŘEJNÉ PODPORY	10
NOVÉ PŘEDPISY V OBLASTI SLUŽEB OBECNÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ZÁJMU	14
SOCIÁLNÍ SLUŽBY A KULTURA	17
CENTRÁLNÍ REGISTR PODPOR MALÉHO ROZSAHU	20
VÝZNAMNÉ PŘÍPADY VEŘEJNÉ PODPORY SCHVÁLENÉ EVROPSKOU KOMISÍ	23
GRANTOVÝ SYSTÉM HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY	23
VEŘEJNÁ PODPORA PROČISTÍ VZDUCH NA OSTRAVSKU	25
CENTRUM ZELENÝCH VĚDOMOSTÍ V BYSTRICI NAD PERŠTEJNEM	26
OHLÉDNUTÍ ZA POSLEDNÍMI KONFERENCEMI	27
JARNÍ KONFERENCE O VEŘEJNÉ PODPOŘE 2012.	27
SVATOMARTINSKÁ KONFERENCE 2011	28
NĚMECKÝ PORADCE SE V BRNĚ CÍTIL DOBŘE	30
INFOLISTY ÚOHS MAJÍ LETOS SVÉ KULATÉ VÝROČÍ.	31

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY

Koncem dubna letošního roku proběhla v sídle našeho Úřadu Jarní konference, která byla určena odborné veřejnosti, zejména zástupcům poskytovatelů a příjemců veřejné podpory. Toto setkání, které proběhlo za velkého zájmu odborníků na zmíněnou oblast, se stalo vynikající příležitostí k získání aktuálních informací z oblasti veřejné podpory.

ÚOHS vykonává od roku 2000 dohled nad veřejnou podporou, spočívající v současné době v monitoringu, koordinaci a poradenství. Rozhodovací činnost přešla po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 na Evropskou komisi. Přípravovaná novela zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti

veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů, přináší zejména zpřesnění základních pojmů v oblasti vnitrostátního práva, povinnost poskytovatele podpory malého rozsahu uvést v právním úkonu poskytnutí podpory malého rozsahu název přímo použitelného předpisu Evropské unie, podle kterého byla podpora malého rozsahu poskytnuta, a odkaz na jeho zveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie a opatření k nápravě v případě nezaznamenání údajů o poskytnuté podpoře do centrálního registru podpor malého rozsahu. Informační list, který právě držíte v rukou, přináší nejen informace věnované zmíněné novele zákona 215/2004 Sb., ale čtenář zde najde příspěvky věnované nejnovějším

trendům nebo budoucnosti veřejné podpory v naší zemi nebo například článek s názvem Veřejná podpora pročistí vzduch na Ostravsku a další zajímavosti.

Letošní Jarní konference, o které jsem se zmínil na začátku, byla určena výhradně odborné veřejnosti. Tento nejnovější informační list věnovaný problematice veřejné podpory díky tištěné i elektronické podobě umístěné na našem webu může přispět k informovanosti o veřejné podpoře mezi mnohem širší částí zájemců o tuto problematiku.

Petr Rafaj

předseda Úřadu pro ochranu
hospodářské soutěže

PÁR SLOV K NOVELE ZÁKONA 215/2004 SB., O ÚPRAVĚ NĚKTERÝCH VZTAHŮ V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY

Od 1. srpna 2012 je platná a účinná novela zákona 215/2004 o veřejné podpoře. Základní změnou stávající právní úpravy je především nové vymezení pojmu dne poskytnutí podpory malého rozsahu. V minulosti se stávalo, že tento den nebylo možno zcela přesně určit a docházelo k různým interpretacím ze strany příjemců i poskytovatelů, který den je dnem rozhodným.

„Základní změnou stávající právní úpravy je především nové vymezení pojmu dne poskytnutí podpory malého rozsahu. V minulosti se stávalo, že tento den nebylo možno zcela přesně určit a docházelo k různým interpretacím ze strany příjemců i poskytovatelů, který den je dnem rozhodným.“

S ohledem na přímo použitelné příslušné nařízení Evropské komise nebylo také jasné, jak podle vnitrostátní právní úpravy hodnotit datum vzniku nároku vyplývající z poskytnuté veřejné podpory. Existovaly názory, že tyto vztahy se mají řídit příslušnými ustanoveními občanského zákoníku, a tedy vznik právního nároku by exis-

toval až v okamžiku možnosti bránit se soudní cestou. Tato interpretace by však narušila veškeré vztahy vznikající v oblasti veřejné podpory, a proto došlo k nové formulaci a vymezení pojmu data vzniku podpory malého rozsahu.

Ten blíže specifikuje vznik právního nároku, kterým se rozumí den nabytí právních účinků vlastního právního úkonu, na jehož základě byla podpora malého rozsahu příjemci poskytnuta. V tomto případě není rozhodné, zda tímto právním úkonem je individuální rozhodnutí veřejného orgánu, nebo individuální smluvní vztah uzavřený mezi poskytovatelem a příjemcem. Důležité je vždy hodnotit, kdy je možné přijímat užitek z právních účinků daného právního úkonu.

Další změnou, která vede ke zlepšení povědomí a právní jistotě adresátů veřejné správy v oblasti veřejné podpory, je i změna v § 3 v oblasti působnosti koordinačních orgánů, kterými je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „Úřad“ nebo „ÚOHS“) a Ministerstvo zemědělství. Zásadní změnou

je nové písmeno h) odst. 3 § 3, které umožňuje vydávat poskytovatelům stanoviska před poskytováním podpor malého rozsahu a zvyšovat tak jejich právní jistotu v případech, kdy si nejsou jisti, zda dané opatření naplňuje veškeré znaky podpory malého rozsahu. Díky této nové úpravě je též možné konzultovat s Úřadem ještě před poskytnutím jiné možnosti řešení veřejné podpory než pouze formou podpory malého rozsahu. Tímto ustanovením je reagováno na možnost zavedení prevence v oblasti poskytování podpor malého rozsahu a snížení možné chybovosti při poskytování těchto podpor.

Neméně důležitou změnou je rovněž nově zavedené písmeno i) odst. 3 § 3, které umožňuje přezkoumat plnění povinností označení podpory malého rozsahu v intencích § 3a odst. 4 a především podmínky, zda byla poskytnutá podpora řádně zaznamenána do centrálního registru. Mimo možného přezkumu je též umožněno koordinačnímu orgánu ukládat nápravné opatření, které s sebou nese i případnou sankci, a to ve výši až 200 tisíc korun. Cílem této oblasti je dát signál všem poskytovatelům podpory malého rozsahu o tom, že vlastní registr by měl mít aktuální a přesná data, aby sloužil nejen příjemcům, ale i poskytovatelům. Čím budou přesnější data v registru, tím budou moci být lépe směřovány veřejné prostředky do jednotlivých oblastí podpory. Je jasné, že sama existence registru není samospasitelná, neboť ne vždy je podpora malého rozsahu tím správným právním titulem, na základě něhož má být veřejná podpora poskytnuta. Je to jeden z několika nástrojů řešení vztahů vznikajících ve veřejné podpoře.

Další důležitou změnou je zařazení § 6a, který upravuje možnosti mlčenlivosti v případech obchodního tajemství nebo důvěrných informací především od zaměstnanců koordinačních orgá-

nů. Je zde snaha zakotvit otázky profesionálního přístupu ve věci veřejných podpor a dát adresátům legální záruku o tom, že údaje poskytnuté v souvislosti s veřejnou podporou budou chráněny minimálně ve stejném režimu, jako poskytuje soudní ochrana.

Poslední a neméně významnou změnou je možnost přezkoumání splnění povinností podle ustanovení § 3a, odst. 4 zákona, tj. označení podpory malého rozsahu a záznam do centrálního registru v zákonem stanovené lhůtě. Tato možnost přezkoumání je stanovena objektivně, a to v rozsahu tří let ode dne poskytnutí podpory malého rozsahu. Toto nové ustanovení též umožňuje naplnit předpoklad aktuálnosti údajů zaznamenaných v centrálním registru podpor malého rozsahu.

Závěrem je třeba poznamenat, že veškeré úpravy ve stávajícím textu zákona mají umožnit všem jeho uživatelům jasnější pravidla pro poskytování veřejné podpory.

Hynek Brom

první místopředseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

AKTUÁLNÍ VÝVOJ V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY

Současný stav v oblasti veřejné podpory

Nacházíme se z hlediska veřejné podpory ve velmi dynamické a zajímavé době, kdy dochází k souběhu několika významných událostí, které mohou zásadně ovlivnit další podobu poskytování veřejné podpory.

„Evropská komise i s ohledem na Zprávu vydala v květnu 2012 Sdělení o modernizaci státní podpory v Evropské unii, v němž navrhla několik opatření, například vyjasnění pojmů veřejné podpory či prioritizace případů.“

Je to zejména vrcholící příprava právních předpisů, jejichž platnost vyprší v příštím roce. Evropská komise tak v relativně velmi krátké době mění celou řadu klíčových předpisů, které se dotknou téměř všech odvětví veřejné podpory. Z předpisů, které budou v příštím roce změněny, lze zmínit zejména pravidla pro poskytování regionální podpory, která mohou přinést změnu maximální výše podpory.

Vedle změny hmotněprávních pravidel však lze očekávat i změnu procesních

pravidel, neboť Evropská komise zamýšlí využít této příležitosti rovněž k reformě vlastních procesních pravidel a úpravě spolupráce s členskými státy Evropské unie. Tato změna procesního nařízení z roku 1999 by jistě měla více zohlednit rozšíření Evropské unie i skutečnost, že Evropská komise je zahlcena velkým množstvím případů. Dá se očekávat, že nové procesní nařízení rovněž zohlední výsledky zvláštní zprávy Evropského účetního dvora č. 15/2011 ze dne 25. 10. 2011 (dále jen „Zpráva“), který přezkoumal a kritizoval činnost Evropské komise v oblasti veřejné podpory. Jedním ze závěrů uvedené zprávy bylo například doporučení posílit vlastní kontrolní činnost Evropské komise.

Nelze opomenout ani přípravu nového programovacího období na roky 2014–2020, která se rovněž promítne ve vlastním poskytování finančních prostředků ze strukturálních fondů. V této souvislosti bude zejména zajímavá plná aplikace loňského rozsudku Soudního tribunálu ve věci Leipzig–Halle¹, kterou podrobně probereme v dalším textu.

Pojďme se nyní blíže věnovat několika zajímavým trendům v přístupu

¹ Rozsudek Obecného soudu (dříve Soudu první instance) ze dne 23. března 2011 ve spojených věcech T-443/08 a T-455/08, Letiště Leipzig–Halle

Evropské komise a soudních orgánů Evropské unie v oblasti veřejné podpory z poslední doby.

Snaha o zefektivnění regulace veřejné podpory

Podle zprávy Evropského účetního dvora je řada řízení Evropské komise značně zdoluhavá, a to zejména v případech vyřizování stížností a vlastních šetření Evropské komise. Evropský účetní dvůr proto navrhuje urychlení řízení tím, že by Evropská komise uzavírala předběžnou vyšetřovací fázi do jednoho roku, přičemž by omezila žádosti o informace na nezbytné minimum. Současně je navrhováno zvýšení právní jistoty poskytovatelů i příjemců poskytováním pravidelných informací o aktuálním stavu případu a rovněž posouzení dopadu kontroly veřejné podpory na skutečné fungování ekonomiky Evropské unie.

Evropská komise i s ohledem na Zprávu vydala v květnu 2012 Sdělení o modernizaci státní podpory v Evropské unii², v němž navrhla několik opatření, například vyjasnění pojmů veřejné podpory či prioritizace případů.

Jedná se bezesporu o významnou snahu, otázkou nicméně zůstává, jaká bude výsledná podoba modernizačního úsilí, kdy s ohledem na předchozí zkušenosti lze očekávat nejspíše pouze omezené změny.

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Modernizace státní podpory v Evropské unii (COM(2012) 209 final

Snaha o větší zapojení poskytovatelů a členských států

Situace, kdy má Evropská komise téměř výlučný monopol pro posuzování veřejné podpory, není v současné době udržitelná a dochází k zahlcení Evropské komise, které nezbývá čas na šetření neformálních pre-notifikací a stížností.

Samotná Evropská komise pak často nemá dostatečné zdroje na šetření případů s velkým dopadem na obchod mezi členskými státy. Jedním ze záměrů vyplývajících ze Sdělení o modernizaci je proto větší zapojení členských států pomocí rozšíření blokových výjimek, které určité skupiny podpor při dodržení podmínek vylučují z povinnosti předchozí notifikace Evropské komisi. Nově by se tedy mohly objevit blokové výjimky pro podpory v oblasti kultury, náhrady škod způsobených přírodními pohromami, projektů financovaných z evropských prostředků, potenciálně i podpory sportu a infrastruktury.

Lze mít za to, že rozšíření blokových výjimek by jistě mělo mít pozitivní dopad na rychlost realizace opatření veřejné podpory i právní jistotu poskytovatelů a příjemců veřejné podpory. Na druhou stranu by si toto rozšíření pravděpodobně vyžádalo zvýšení intenzity ex post kontrol Evropské komise a může docházet k problémům spojených s extenzivním výkladem blokových výjimek.

Budování infrastruktury jako veřejná podpora

V prosinci 2011 se Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise (dále jen „GŘ Soutěž“) obrá-

tilo otevřeným dopisem na Generální ředitelství pro regionální politiku a všechny členské státy s informací o aplikaci pravidel veřejné podpory na investiční infrastrukturní projekty. Ústředním tématem tohoto dopisu bylo upozornění na „nové“ pojmání výstavby infrastruktury, kdy Soudní tribunál v rozhodnutí Leipzig/Halle³ konstatoval, že pod pravidla veřejné podpory spadá nejen provoz, ale rovněž výstavba infrastruktury, která je později ekonomicky využívána.

Na základě uvedeného GŘ Soutěž dovedlo, že z pravidel pro poskytování veřejné podpory je v principu vyloučeno pouze financování infrastruktury, která je postavena v obecném zájmu a není později komerčně využívána. Jako příklady infrastruktury spadající mimo pravidla veřejné podpory GŘ Soutěž uvedlo výstavbu veřejných silnic, veřejných parků a hřišť, za podmínky, že jsou otevřeny široké veřejnosti.

Jako infrastrukturní projekty, které by naopak pravidlům veřejné podpory podléhat měly, GŘ Soutěž uvedlo financování výstavby přístavů a letišť, stadionů, zpracování odpadů, některé typy infrastruktury v oblasti výzkumu a vývoje, projekty v oblasti energetiky a broadbandu. Projekty spadající

³ Rozsudek Obecného soudu (dříve Soudu první instance) ze dne 23. března 2011 ve spojených věcech T-443/08 a T-455/08, Letiště Leipzig-Halle

100 % na 40 % (u malých podniků až 60 %) způsobilých nákladů.

ve věci podpor poskytnutých vlastníkovi okruhu formule 1 Nürburgring v Německu (SA.31550 (2012/C).

Důslednější aplikace pravidel v dříve opomíjených oblastech

Jedním z důležitých trendů v činnosti Evropské komise je i skutečnost, že se Evropská komise více věnuje oblastem, které dříve byly na okraji jejího zájmu. Jedná se vedle výše uvedené infrastruktury zejména o oblasti kultury a sportu.

Ačkoliv z judikatury soudních orgánů Evropské unie vyplývá, že nezáleží na právní formě ani získatosti příjemce podpory, v některých odvětvích Evropská komise poskytování veřejných prostředků dříve aktivně neřešila. Typickým případem může být veřejná podpora v oblasti profesionálního sportu, kde existuje pouze několik málo rozhodnutí Evropské komise, ačkoliv podpora profesionálního sportu z veřejných prostředků je velmi častá, a to v rámci celé Evropské unie.

I v této oblasti lze nicméně čekat změny, což signalizuje i vydání společného prohlášení prezidenta UEFA Michela Platiniho a komisaře Joaquína Almunii o spolupráci při aplikaci pravidel finanční fair play a veřejné podpory v oblasti profesionálního fotbalu. Dle komisaře Joaquína Almunii zahrnuje činnost sportovních klubů řadu komerčních aktivit (například nákup a prodej hráčů, sponzoring či prodej vysílacích práv) a veřejná podpora těchto klubů tak může vést k ovlivnění obchodu mezi členskými státy, což lze dovolit pouze za velmi přísných podmínek po předchozí notifikaci Evropské komisi. Skutečnost, že dochází ke stále větší aplikaci pravidel veřejné podpory v oblasti sportu, může demonstrovat i v březnu zahájené formální vyšetřovací řízení

Budoucnost veřejné podpory

Veřejná podpora představuje jeden z nástrojů soutěžní politiky, který má své nevýhody (narušení soutěže) i výhody (podpora hospodářského rozvoje či financování služeb obecného hospodářského zájmu). Nezbyvá než věřit, že Evropská komise v rámci nových pravidel řádně vyváží obě tyto polaroty a že nová pravidla budou napomáhat dosažení cílů hospodářského rozvoje. Doufejme, že nová pravidla povedou ke zrychlení řízení u Evropské komise a větší předvídatelnosti pravidel veřejné podpory, jasným vysvětlením pojmů a zjednodušením pravidel.

Velkou výzvou pro Evropskou komisi bude reakce na rozsudek Leipzig/Halle, kdy bude bezesporu nezbytné poskytnout členským státům adekvátní nástroj pro posuzování tohoto typu podpor, nejlépe ve formě blokované výjimky, příp. poskytnout konkrétní výkladové vodítko. Nelze totiž předpokládat, že by Evropská komise mohla zvládnout nápor stovek či tisíců oznámení infrastrukturních projektů, zejména v oblasti strukturálních fondů, kde bude potřeba nově nastavit mechanismy pro projekty generující příjmy, které by již ze své podstaty měly spadat pod pravidla veřejné podpory.

Dovolte mi ukončit tento příspěvek ujištěním, že Odbor veřejné podpory se v rámci své koordinační role již nyní aktivně podílí na přípravě nových pravidel veřejné podpory a připravuje se na navazující informační kampaň po jejich přijetí.

Milan Bumbálek
ředitel Odboru veřejné podpory

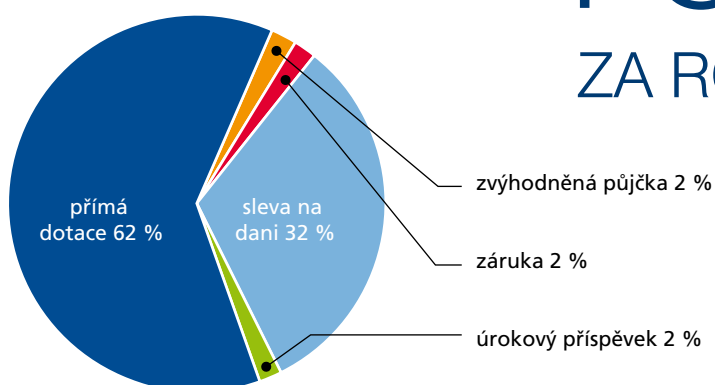
do této kategorie by měly být schváleny z hlediska pravidel veřejné podpory a GR Soutěž doporučuje členským státům i GR pro regionální politiku jejich konzultaci, resp. notifikaci s dostatečným časovým předstihem.

Pro příjemce i poskytovatele by striktní aplikace pravidel veřejné podpory pro infrastrukturní projekty znamenala ve většině případů snížení částky veřejné podpory, neboť by tyto projekty mohly obdržet maximálně podporu ve výši stanovené v mapě regionální podpory. Například v případě projektů v Jihomoravském kraji by to znamenalo poměrně razantní snížení podpory ze

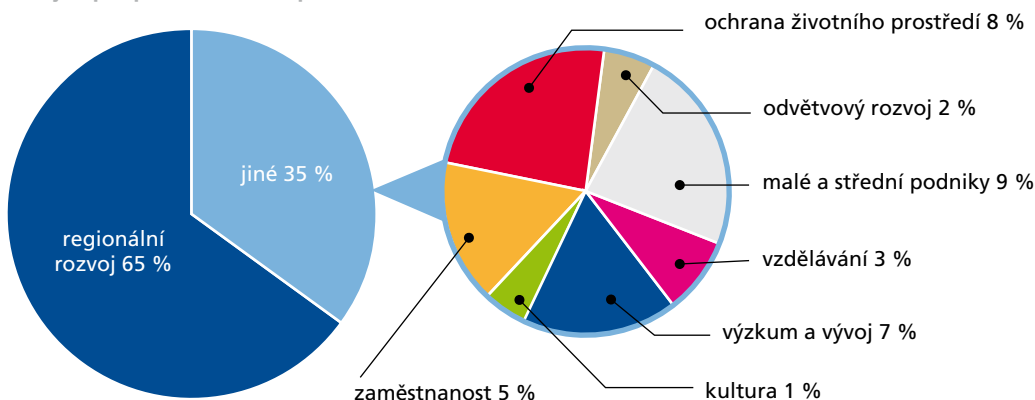
STATISTIKY Z OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY ZA ROK 2011

Nejčastější nástroje podpory
v České republice v roce 2011

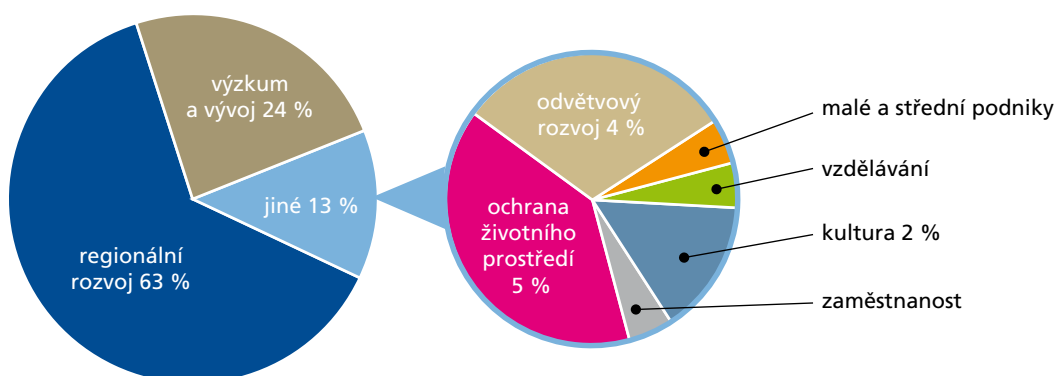

Celková částka veřejné podpory vyplacená v hlavních oblastech v České republice v roce 2011 dosahuje téměř 29,3 miliardy korun.

Veřejná podpora v České republice v roce 2011 dle hlavních oblastí

Procentuální podíl finančních prostředků poskytnutých v hlavních oblastech v roce 2011

NOVÁ A PŘIPRAVOVANÁ LEGISLATIVA V KONTEXTU MODERNIZACE PRAVIDEL VEŘEJNÉ PODPORY

Modernizace pravidel

V závěru minulého roku zveřejnil Evropský účetní dvůr na základě auditu provedeného v Evropské komisi (dále také „Komise“) a vybraných členských státech zprávu, ve které se zabýval otázkou, zda dosavadní postupy Komise zajišťují účelné řízení kontroly veřejné podpory, přičemž posuzoval, zda:

” V březnu 2012 se v Bruselu uskutečnila schůzka zástupců Komise a členských států k modernizaci pravidel veřejné podpory. Komise zde představila své návrhy a stanoviska k modernizaci, její hlavní cíle a prvky a rovněž časový plán přijetí tzv. modernizačního balíčku. ”

- i. je systém oznámení, stížností a vyšetřování zahajovaných z moci úřední koncipován tak, aby se Komise zabývala veškerými relevantními případy veřejné podpory;
- ii. Komise zavedla vhodné řídicí struktury a postupy pro účelné řešení případů veřejné podpory v daných lhůtách;
- iii. Komise monitoruje dopad kontroly veřejné podpory⁴.

⁴ Evropský účetní dvůr, zvláštní zpráva č. 15/2011, Zajišťují postupy Komise účelné řízení kontroly státní podpory?, str. 6

Na základě provedeného auditu Evropský účetní dvůr ve své zprávě Evropské komisi mj. doporučil:

- vyšší aktivitu při posilování povědomí o pravidlech veřejné podpory u členských států, posílení své kontrolní pravomoci a systematictější provádění vyšetřování z moci úřední;
- zvýšení transparentnosti svého postupu při posuzování jednotlivých případů veřejné podpory pravidelným informováním zúčastněných subjektů o aktuálním stavu případu a urychlení zahájení formálního vyšetřovacího řízení;
- zkrátit dobu trvání řízení ve věcech veřejné podpory, zejména omezením počtu žádostí o předložení doplňujících informací a rychlejší vyřizování nepodložených stížností;
- pravidelně provádět následné posouzení dopadu kontroly veřejné podpory na společnosti, trhy a ekonomiku jako celek⁵.

V březnu 2012 se v Bruselu uskutečnila schůzka zástupců Komise a členských států k modernizaci pravidel veřejné podpory. Komise zde představila své návrhy a stanoviska k modernizaci, její hlavní cíle a prvky a rovněž časový plán

⁵ Tamtéž, str. 7

přijetí tzv. modernizačního balíčku. Nezbytnost přijetí reformního balíčku má dle Komise hned několik důvodů: v širším kontextu je to zejména finanční a hospodářská krize, kdy by nově navrhované kontrolní mechanismy v rámci veřejné podpory měly přispět nejen k překonání krize, ale napomoci také hospodářskému růstu, zvýšení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Na konci roku 2013 vyprší platnost řady pravidel upravujících poskytování veřejné podpory, což je důvodem pro jejich revizi a uvedení do souladu s připravovanými návrhy a změnami v rámci modernizace. Potřebu modernizace je nutno vnímat také v souvislosti s přípravou nového finančního rámce Evropské unie na období 2014–2020, jakož i pravidel čerpání ze strukturálních fondů. V neposlední řadě je to nutnost reakce na závěry auditu provedeného Evropským účetním dvorem.

Dne 8. května 2012 Komise zveřejnila dokument Modernizace státní podpory v Evropské unii⁶, ve kterém vytyčila hlavní cíle chystané modernizace a rovněž postupy, které budou v rámci reformy pravidel veřejné podpory realizovány, aby bylo vytyčených cílů dosaženo.

Jaké jsou tedy konkrétní cíle reformního balíčku? Modernizace by měla přispět k podpoře udržitelného růstu na vnitřním trhu. Komise by se měla při posuzování slučitelnosti jednotlivých opatření podpory zaměřit na případy, které mají největší dopad na vnitřní trh, resp. zaměřit se na rozsáhlé případy s rušivým dopadem na hospodářskou soutěž a vnitřní trh. Méně závažné případy, z hlediska jejich dopadu na vnitřní trh, by proto měly být přesunuty do kompetence členských států; měla by být tedy posílena spolupráce Komise

a členských států při prosazování pravidel veřejné podpory. Modernizací by mělo být dosaženo racionalizace právní úpravy a s ní souvisící větší předvídatelnost rozhodování Komise v konkrétních opatřeních podpory a urychlení rozhodovacích procesů.

V souvislosti s prorůstovou politikou Evropské unie a dosažení hospodářského růstu prostřednictvím nových pravidel pro veřejnou podporu Komise v dokumentu zmiňuje pojem „pozitivní podpora“, což by měla být mj. taková podpora, která je vhodně koncipovaná, zaměřená na odstranění zjištěných případů selhání trhu a na cíle společného zájmu a která bude hospodářskou soutěž narušovat nejméně. Veřejná podpora tak bude stimulovat inovace, ekologické technologie a rozvoj lidských zdrojů, bude bránit vzniku škod na životním prostředí a v konečném důsledku bude podporovat růst a zaměstnanost a posilovat konkurenceschopnost Evropské unie⁷. K hospodářskému růstu může veřejná podpora přispět pouze tehdy, bude-li sloužit pouze jako doplněk k soukromým investicím. Podpora tedy musí mít motivační účinek, měla by být motivací k uskutečnění investice, vést k realizaci dalších činností podniku, které by bez poskytnutí podpory nemohly být realizovány, případně by mohly být realizovány v omezeném rozsahu.

Jako příspěvek k naplnění prorůstového cíle Komise navrhuje stanovit společné zásady pro posuzování slučitelnosti jednotlivých opatření podpory. Tyto zásady by měly specifikovat, jak bude Komise posuzovat společné prvky, které jsou v současné době v jednotlivých předpisech Evropské unie rozdílně upraveny. Interpretace těchto společných prvků

by měla být sjednocena, což by se mělo odrazit také v rozhodovací praxi, kdy rozhodnutí Evropské komise budou lépe předvídatelná a budou pro členské státy znamenat větší (právní) jistotu. Poté, co budou stanoveny společné zásady, měly by být s nimi uvedeny do souladu také předpisy Evropské unie k veřejné podpoře, což si vyžádá jejich revizi a racionalizaci. Do konce roku 2013 je nutno přijmout a zharmonizovat zejména pokyny k regionální podpoře, pokyny ke státní podpoře pro výzkum, vývoj a inovace, pokyny na ochranu životního prostředí, investice rizikového kapitálu a zavádění širokopásmových sítí.

V rámci modernizace postupů při prosazování pravidel platných v oblasti veřejné podpory Komise zamýšlí tyto postupy navrhnout tak, aby se mohla zaměřit na případy, které mají největší dopad na vnitřní trh. Méně významnými případy (z hlediska jejich vlivu na obchod mezi členskými státy), či případy lokálního charakteru by se tak Komise nezabývala a ponechala by tyto případy v kompetenci členských států. Pro Komisi bude takový postup znamenat potřebu přijetí jednoznačnějších definic, které budou moci být bez (vážnějších) problémů aplikovány členskými státy. Jak vyplývá z dosavadní praxe Úřadu, řada definic je velice nejednoznačná a připouští různé možnosti interpretace, což mnohdy vede k jejich poměrně extenzivnímu výkladu zejména ze strany příjemců podpory. V důsledku uvedeného postupu se pak Komise bude muset zaměřit na zintenzivnění kontroly ex-post, a to co do rozsahu kontroly jednotlivých kategorií podpory, tak co do množství

⁶ Dokument Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Modernizace státní podpory v Evropské unii

⁷ Dokument Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Modernizace státní podpory v Evropské unii, str. 4

kontrolovaných případů. Konkrétní návrhy, které by přispěly k uvedeným cílům, zejména co se týká ex-ante kontroly splnění podmínek pravidel veřejné podpory ze strany členských států, spočívají v návrhu přezkumu nařízení de minimis a rozšíření kategorie podpor v rámci obecné blokované výjimky.

V rámci modernizace pravidel a procesních ustanovení v oblasti veřejné podpory má Komise dále v úmyslu upřesnit definici veřejné podpory, jakož i další pojmy, které s uvedenou definicí souvisí. V této souvislosti jsou očekávány změny v postupu při vyřizování stížností a v případech, kdy Komise si vyžaduje informace od účastníků trhu. Tyto změny by měly přispět k urychlení uvedených postupů a v případě zjištění protiprávní podpory k co nejrychlejšímu návratu do původního stavu.

Komise má za to, že přijetím modernizačního balíčku budou pravidla veřejné podpory a jejího posuzování ze strany Komise transparentnější a struktura kontroly veřejné podpory bude ucelenější a komplexnější.

Uskutečněné i očekávané legislativní změny

Jak již bylo uvedeno výše, u řady předpisů Evropské unie v oblasti veřejné podpory končí jejich platnost k 31. 12. 2013. Nová legislativa upravující poskytování veřejné podpory by měla být dána do souladu nejen s cíli strategie Evropa 2020, novým rozpočtovým rámcem pro období 2014–2020, ale i s cíli, které si Evropská komise v rámci

modernizace pravidel veřejné podpory vytyčila, zejména zjednodušení právní úpravy, zpřesnění pravidel, včetně upřesnění pojmu veřejné podpory a zrychlení rozhodovacích procesů.

Za první počín Komise v rámci revize a modernizace pravidel je možno označit přijetí balíčku předpisů v oblasti poskytování služeb obecného hospodářského zájmu. Balíček se skládá ze čtyř právních titulů, na jejichž základě je možno poskytovat kompenzaci za tyto služby. Jedná se o nové předpisy *Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu a Nařízení Komise č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu a revidované Rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu a Sdělení Komise - Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby. Jednotlivými předpisy uvedeného balíčku se detailněji zabývá jeden z článků tohoto informačního listu.*

Významnou oblastí, ve které již Komise představila první konkrétní návrhy budoucí právní úpravy, je oblast regionální podpory. V případě, že na dané opatření nelze aplikovat obecnou blokovanou výjimku⁸, posoudí Komise slučitelnost opatření regionální podpory s vnitřním trhem na základě Pokynů k regionál-

⁸ Nařízení Komise č. 800/2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem, Úřední věstník Evropské unie L 214 ze dne 9. 8. 2008, str. 3

ní podpoře na období 2007–2013⁹. V souvislosti s revizí Pokynů k regionální podpoře byly členským státům začátkem roku předloženy návrhy na budoucí právní úpravu, které se prozatím v první fázi revize omezily na vymezení věcné a odvětvové působnosti, vymezení způsobilých regionů a intenzity podpory. Komise navrhla zachovat regionální podporu pro velké podniky a malé a střední podniky (dále jen „MSP“) v regionech dle čl. 107 odst. 3 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie; v regionech dle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie je navrženo omezit poskytování regionální podpory pouze MSP, a to mj. s ohledem na skutečnost, že tyto regiony jsou z pohledu Evropské unie rozvinutější než regiony „a“, a jsou to MSP, které mají obtížnější přístup k financování svých aktivit než velké podniky, podpora by tedy v těchto oblastech měla směřovat právě k MSP. Komise dále navrhuje stanovit limit pro způsobilé náklady, které slouží pro výpočet výše veřejné podpory, přičemž tento limit je navržen ve výši 500 milionů eur. Komise dále vyzvala členské státy, aby se vyjádřily k možnosti zrušit zákaz poskytovat regionální podporu v odvětví ocelářství a syntetických vláken. Posledním předloženým návrhem je nové vymezení regionů způsobilých pro regionální podporu, jehož výsledkem bude menší počet „a“ regionů v rámci Evropské unie. Uvedený návrh by se neměl dotknout vymezení regionů v České republice, neboť i nadále všechny regiony NUTS II, mimo region NUTS II Praha, budou zařazeny do kategorie „a“ regionů. Region NUTS II Praha zůstává regionem nezpůsobilým pro regionální podporu. Co se však uvedených regionů dotkne, jsou navrhované limity (míry) regionální podpory, které mají být sníženy o 5–10 % v závislosti na výši HDP na obyvatele v porovnání s průměrem Evropské unie

⁹ Úřední věstník Evropské unie C 54 ze dne 4. 3. 2006, str. 13

v daném regionu. Mimo uvedené první návrhy zveřejnila Komise v rámci veřejné konzultace dotazník k dosavadnímu uplatňování pravidel pro regionální podporu. Informace získané na základě dotazníku Komise vyhodnotí a navrhne, v jakém rozsahu a jakým způsobem je třeba stávající pravidla pro regionální podporu dále revidovat. Na základě nových pravidel bude nezbytné notifikovat Evropské komisi novou Mapu regionální podpory na období 2014–2020.

Začátkem června 2012 vstoupily v platnost Pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů po roce 2012¹⁰. Pokyny stanovují kritéria slučitelnosti opatření veřejné podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

V průběhu tohoto roku Komise dále předložila v rámci veřejné konzultace řadu dalších předpisů, a to at už ve formě návrhu nového znění: Sdělení Komise o státní podpoře filmů a dalších audiovizuálních děl, Pokyny Evropské unie k použití pravidel státní podpory ve vztahu k rychlému zavádění širokopásmových sítí, Sdělení Komise členským státům o uplatňování článků 107 a 108 SFEU na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů, nebo ve formě dotazníku k dosavadnímu uplatňování konkrétních předpisů: Pokyny Společenství pro státní podporu námořní dopravě, Pokyny pro regionální podporu, Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, Státní podpora malým a středním podnikům při přístupu k rizikovému kapitálu, Pokyny pro životní prostředí. Informace získané z dotazníků Komise vyhodnotí a budou sloužit pro stanovení rozsahu revize daného předpisu a sestavení návrhu jeho nového znění.

¹⁰ Úřední věstník Evropské unie C 158 ze dne 5. 6. 2012, str. 4

Úmysl Evropské komise posílit kontrolu veřejné podpory, a to jak ex-post kontrolu příslušných opatření, tak posuzování či kontrolu opatření veřejné podpory, která mají významný dopad na vnitřní trh, je vyjádřen prostřednictvím plánované revize procesních pravidel¹¹, obecné blokované výjimky a případně také nařízení o podpoře de minimis¹². V rámci revize procesních pravidel zveřejnila Komise na svých webových stránkách dotazník, jehož cílem je získat informace a názory členských států a zúčastněných stran, které přispějí k formulování nových pravidel pro kvalitnější vyřizování stížností a získávání úplných a pravdivých informací od členských států a dotčených subjektů. Obdobný postup Komise zvolila i v případě obecné blokované výjimky a nařízení o podpoře de minimis. V souladu s požadavky řady členských států navrhuje Komise rozšířit kategorie podpor, které by byly vyjmuty z oznamovací povinnosti vůči Evropské komisi, a to například o podpory směřující na podporu kulturního dědictví, podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo o podpory projektů financovaných (z části) z prostředků Evropské unie. Změny by byly nejprve provedeny ve zmocňujícím nařízení Rady¹³ a následně by bylo rozšířeno obecné nařízení o blokovaných výjimkách. Co se týká podpory de minimis, Komise na základě získaných informací posoudí nezbytnost revize nařízení a jak oznámila v dokumentu Modernizace státní

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES, Úřední věstník Evropské unie L 83 ze dne 27. 3. 1999, str. 1

¹² Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis, Úřední věstník L 379 ze dne 28. 12. 2006, str. 5

¹³ Nařízení Rady (ES) č. 994/98 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory, Úřední věstník L 142 ze dne 14. 5. 1998, str. 1

podpory v Evropské unii, případně posoudí aktuálnost nastaveného limitu podpory de minimis s ohledem na stávající tržní podmínky.

Z časového hlediska Komise avizuje realizaci hlavních bodů modernizačního balíčku, včetně přijetí výše uvedených revidovaných pravidel, nejpozději do konce roku 2013. Návrhy na procesní a zmocňující nařízení Rady by měly být přijaty v průběhu podzimu 2012. Modernizace by pak měla být dokončena nejpozději před uplynutím funkčního období současné Evropské komise.

Aktivní účastí na veřejných konzultacích Komise k připravovaným právním předpisům pro veřejnou podporu je možno (alespoň se pokusit) ovlivnit jejich budoucí podobu a nelze tedy než doporučit tyto konzultace, stejně jako veškeré informace týkající se modernizace pravidel veřejné podpory, sledovat na webových stránkách Evropské komise www.ec.europa.eu, stejně tak jako na webových stránkách Úřadu www.compet.cz.

Libuše Bílá

Odbor veřejné podpory

NOVÉ PŘEDPISY V OBLASTI SLUŽEB OBECNÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ZÁJMU

„ Evropská komise přijala po rozsáhlé konzultaci na konci roku 2011 a počátku roku 2012 nové právní předpisy regulující poskytování vyrovnávací platby za výkon služeb obecného hospodářského zájmu. Tyto právní předpisy navazují na rozsudek Soudního dvora ve věci Altmark (C-280/00) a nahrazují původní úpravu tzv. altmarského balíčku z roku 2005. „

Nový právní rámec obsahuje následující legislativní akty:

- Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu,
- Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu,
- Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby,
- Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udělenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu.

Sdělení Evropské komise

Sdělení Evropské komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „Sdělení“) představuje základní příručku pro poskytovatele či objednatele veřejných služeb. Cílem tohoto aktu je vysvětlit hlavní pojmy při používání pravidel veřejné podpory na vyrovnávací platbu za závazek veřejné služby. Z tohoto důvodu lze ve Sdělení nalézt vymezení termínů jako „podnik“ či „hospodářská činnost“. Sdělení se také zaměřuje na jednotlivé podmínky stanovené v rozsudku Altmark, za jejichž splnění nepředstavuje vyrovnávací platba veřejnou podporu. Tento právní akt Úřad plně doporučuje k prostudování všem zájemcům, kteří

se chtějí s problematikou financování služeb obecného hospodářského zájmu blíže seznámit.

Rozhodnutí Evropské komise

K aplikaci Rozhodnutí o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „Rozhodnutí“) se přistupuje v situacích, kdy u financování veřejné služby nejsou dodržena všechna kritéria stanovená v rozsudku Altmark, ale zároveň jsou splněny všechny definiční znaky veřejné podpory. V tomto případě představuje kompenzace za výkon služby obecného

hospodářského zájmu veřejnou podporu. Za veřejnou podporu slučitelnou s vnitřním trhem může být označena vyrovnávací platba, která splní podmínky obsažené v Rozhodnutí. Zároveň pro tuto kompenzaci platí výjimka z notificační povinnosti zakotvené v čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Omezujícím faktorem pro použití tohoto právního režimu je oblast působnosti Rozhodnutí. Obecný limit roční výše vyrovnávací platby pro aplikaci Rozhodnutí je oproti předchozí právní úpravě o polovinu snížen na 15 milionů eur. Tento obecný práh se neuplatní z důvodu specifické povahy činností na vyrovnávací platby za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu v oblasti zdravotní péče a nově také sociálních služeb. V českých geografických podmínkách je ještě relevantní speciální limit na financování provozu letiště, a to na maximální počet cestujících 200 tisíc ročně.

Podle Rozhodnutí musí být podnik poskytující služby obecného hospodářského zájmu pověřen jedním nebo několika akty. Forma není jednotně stanovena, v České republice se bude jednat zejména o smlouvu, rozhodnutí nebo zákon. Co se týče obsahových náležitostí, klade Rozhodnutí následující požadavky: i) náplň a trvání závazků veřejné služby; ii) identifikace pověřeného podniku, případně území; iii) povaha jakýchkoli výhradních nebo zvláštních práv udělených podniku orgánem poskytujícím podporu; iv) popis kompenzačního mechanismu a parametrů pro výpočet, kontrolu a přezkoumání vyrovnávací platby; v) opatření k zamezení a vrácení jakékoli nadměrné vyrovnávací platby a vi) odkaz na Rozhodnutí. Výše poskytnuté vyrovnávací platby nesmí přesáhnout rozsah nezbytný k pokrytí čistých nákladů vynaložených při plnění závazků veřejné služby, včetně přiměřeného zisku. Čisté náklady se dle Rozhodnutí určí jako rozdíl mezi všemi náklady

a příjmy spojenými s poskytováním služby obecného hospodářského zájmu. Rozhodnutí oproti dřívější právní úpravě podrobněji rozebírá způsob určení výše přiměřeného zisku.

Rozhodnutí stanoví povinnost členských států zajistit dodržování podmínek Rozhodnutí, především ve vztahu k nadměrné vyrovnávací platbě. Členské státy jsou v této souvislosti povinny provést nebo zajistit pravidelné kontroly alespoň každé tři roky během doby pověření a na konci pověřovací lhůty. V případě zjištění vzniku překompenzace je pověřený podnik v zásadě povinen přeplatek vrátit.

Novinkou Rozhodnutí je také podmínka transparentnosti, jež spočívá v informační povinnosti členského státu v případě překročení obecného limitu vyrovnávací platby. Navíc členské státy jsou povinny v dvouleté periodě předkládat Evropské komisi zprávy o provádění Rozhodnutí.

Rozhodnutí nabylo účinnosti 31. ledna 2012. Režimy podpor, které byly uvedeny v účinnost před tímto datem a které byly slučitelné s vnitřním trhem a vyloučeny z notificační povinnosti dle dřívější právní úpravy (Rozhodnutí 2005/842/ES), jsou nadále slučitelné s vnitřním trhem a jsou vyňaty z oznamovací povinnosti na období dalších dvou let. Dříve udělené jednorázové podpory, které nebyly slučitelné s vnitřním trhem, ale splňují podmínky uvedené v Rozhodnutí, jsou osvobozeny od oznamovací povinnosti.

Rámeček Evropské unie

Rámeček Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (dále

jen „Rámeček“) se použije v případech, kdy není možné podřadit poskytování kompenzace pod Rozhodnutí, tedy například při překročení výše zmíněného obecného limitu 15 milionů eur. Vyrovnávací platba poskytovaná podle Rámce představuje veřejnou podporu, o její slučitelnosti oproti Rozhodnutí ale rozhoduje Evropská komise na základě ex ante notifikace členského státu.

Rámeček v porovnání s Rozhodnutím stanoví přísnější pravidla. Podpora podle Rámce může být udělena na skutečně a správně vymezené služby obecného hospodářského zájmu. Členské státy by potřebu realizace veřejných služeb měly doložit veřejnou konzultací nebo jiným nástrojem, který prokáže zájmy uživatelů a poskytovatelů. Rámeček vyžaduje pověřovací akt, jehož obsahové náležitosti jsou shodné s těmi stanovenými v Rozhodnutí (s výjimkou výslovného odkazu na relevantní právní úpravu). Doba trvání pověření by dle Rámce měla být odůvodněna objektivními kritérii a neměla by přesahovat delší lhůtu než dobu k odpisu nejvýznamnějších aktiv nezbytných k poskytování veřejných služeb.

se vypočítají podle metodiky čistých ušetřených nákladů. Pokud není možné tohoto způsobu využít, Evropská komise souhlasí s dalšími metodami, například s metodou založenou na přidělování nákladů. V rámci stanovení kompenzace musí být nově určeny také pobídky ke zvyšování efektivity. Evropská komise může také podle této právní úpravy stanovit dodatečné požadavky, nezbytné pro to, aby nebyl rozvoj obchodu ovlivněn v míře, která by byla v rozporu se zájmy Evropské unie. Nově jsou také stanovena pravidla pro transparentnost (povinnost členských států zveřejnit požadované informace o podporách) a podávání pravidelných zpráv o dodržování pravidel Rámce.

Rámec nabyl účinnosti 31. ledna 2012.

Nařízení o podpoře de minimis pro podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu

Při hodnocení oznámené kompenzace se Komise zaměří také na soulad s pravidly o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky, pravidly v oblasti veřejných zakázek a vyloučením diskriminace. Výše vyrovnávací platby nesmí stejně jako u Rozhodnutí překročit částku nezbytnou k pokrytí čistých nákladů, na plnění závazku veřejné služby, včetně přiměřeného zisku. Čisté náklady

Posledním právním předpisem nového legislativního balíčku je Nařízení Komise o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „Nařízení“). Podle tohoto právního předpisu může podnik písemně pověřený výkonem služby obecného hospodářského zájmu čerpat podporu de minimis až do maximální výše 500 tisíc eur v kterémkoli tříletém období. Příslušné časové rozmezí se stanoví podle účetních let používaných podnikem v daném členském státě. Podpora poskytnutá v rámci uvedeného limitu není považována

za veřejnou podporu, jelikož vzhledem ke svému malému rozsahu neovlivňuje obchod mezi členskými státy a/nebo nenarušuje hospodářskou soutěž.

Písemné pověření subjektu čerpajícího podporu de minimis by mělo vymezit přesnou povahu, rozsah a trvání závazku veřejné služby a totožnost pověřeného podniku. Tuto podporu nelze poskytnout ve všech oblastech, z působnosti Nařízení jsou například vyloučeny podpory podnikům činným v oblasti rybolovu a akvakultury, podpory podnikům v oblasti prvovýroby zemědělských produktů či podpory udělené podnikům v obtížích.

Nařízení je možné aplikovat pouze na transparentní podpory, tedy takové, u nichž lze předem vypočítat hrubý grantový ekvivalent bez nutnosti provádět hodnocení rizik. Způsoby určení transparentní podpory pro jiné formy než přímý grant podrobně stanoví jednotlivá ustanovení Nařízení. Zároveň nová právní úprava stanoví pravidla kumulace podpory de minimis podle Nařízení s obecnou podporou de minimis podle Nařízení 1998/2006. V tomto případě je nezbytné při součtu podpor podle obou Nařízení vždy dodržet maximální limit 500 tisíc eur. Dále platí, že podporu udělenou podle Nařízení nelze kumulovat s žádnou vyrovnávací platbou na tutéž službu obecného hospodářského zájmu bez ohledu na to, zda vyrovnávací platba představuje nebo nepředstavuje veřejnou podporu.

Jelikož Česká republika zavedla od začátku roku 2010 centrální registr podpor malého rozsahu, jsou v něm poskytovatelé v souladu s vnitrostátní úpravou povinni zaznamenávat údaje o udělených podporách de minimis i podle nového Nařízení.

Tomáš Ehrenberger
Odbor veřejné podpory

SOCIÁLNÍ SLUŽBY A KULTURA

„Veřejné financování služeb spojených s uspokojováním potřeb občanů v oblasti sociální a kulturní již patří ke standardu na úrovni takřka každé obce, větších měst i regionálních celků. Každý z nás se s uvedenými službami setkává ve svém každodenním životě, aniž si mnohdy uvědomujeme, že široká nabídka a příjemné ceny mohou mít spojitost se zapojením veřejných prostředků. Ovšem právě jejich zásluhou funguje v případě uvedených typů služeb většina zařízení, je zajištěna dostupnost sociálního servisu a můžeme se těšit z různých kulturních akcí a projektů.“

Ale jak už to tak bývá, nic není tak růžové, jak to na první pohled vypadá... To, co je z pohledu občana jako adresáta či příjemce uvedených služeb chvályhodné a zcela v pořádku, může být z pozice osoby či společnosti, která v obdobných službách podniká bez příspěvu veřejných prostředků, naopak chápáno jako nespravedlnost, plýtvání či dokonce snaha o ovládnutí existujícího „trhu“ a likvidaci konkurentů.

A jak to vše vlastně souvisí s veřejnou podporou? Na tuto otázku je poměrně snadná odpověď pro toho, kdo se alespoň trochu orientuje v prostředí veřejné podpory. Její pravidla totiž stanoví hranice pro financování služeb z veřejných zdrojů tak, aby byly maximalizovány přínosy z vydávaných veřejných prostředků a naopak minimalizovány případné negativní dopady na trh. Jen pro úplnost zde zmíním onu kouzelnou „formuli“, kterou se vymezuje pojem veřejná podpora: veřejná podpora vzniká všude tam, kde jsou splněny současně čtyři základní podmínky: podpora je poskytována z veřejných zdrojů (1), je způsobilá narušit či hrozit narušením hospodářské soutěže (2) tím, že zvýhodňuje určité podniky či odvětví výroby (3) a ovlivňuje obchod mezi členskými státy Evropské

unie (4). Přitom je také důležité vědět, že tato „veřejná podpora“ je obecně zakázána, pokud ji nepovolí Evropská komise, nebo pokud nespadá pod některou z výjimek upravených ve zvláštních pravidlech Evropské unie. Tato pravidla jsou přitom závazná. Jakékoli vynakládání veřejných prostředků bez zohlednění uvedených pravidel je pak stíháno Evropskou komisí.

Na tuto skutečnost však někdy poskytovatelé veřejných zdrojů zapomínají. V domnění, že na základě svých práv spojených s výkonem samosprávy mohou vyplácet peníze za poskytování předmětných služeb de facto v libovolné výši a komu chtějí, popř. přesvědčením, že v jejich případě přece nejsou splněny všechny podstatné znaky veřejné podpory a žádná pravidla o veřejné podpoře tedy řešit nemusejí, se často dostávají s těmito pravidly do rozporu. Tím se ovšem také vystavují riziku, že s nimi bude ze strany Evropské komise zahájeno řízení o navrácení nezákonné podpory, a to se všemi jeho důsledky nejen pro ně samotné, ale také pro příjemce těchto podpor.

Jak tedy při nastavení financování uvedených služeb správně postupovat? Předně je třeba si uvědomit, že z hledis-

ka pravidel platných ve veřejné podpoře nezáleží na tom, jakým způsobem se veřejné prostředky k poskytovateli služeb (příjemci veřejných prostředků) dostávají – zda formou dotace, příspěvku atd., či jako platba za objednané zajištění služeb. Dále také nezáleží ani na tom, zda poskytovatel služeb je typickým podnikatelským subjektem či obchodní společností, nebo zda má neziskový charakter; z pohledu veřejné podpory nemá význam ani případné vlastnické propojení s poskytovatelem veřejné podpory (příjemcem veřejné podpory může být například také příspěvková organizace zřízená městem či krajem).

Vlastní proces zjišťování přítomnosti či absence veřejné podpory je založen na posouzení, zda podpora splňuje definici veřejné podpory či nikoli. Dva ze znaků, a sice narušení či hrozba narušení hospodářské soutěže spolu s ovlivněním obchodu mezi členskými státy Evropské unie, je třeba považovat v podmínkách České republiky za splněné automaticky (přičemž riziko je vyšší na trzích, kde se nachází přímá konkurence ze zahraničí, dále u akcí/objektů, které mají mezinárodní renomé, či v případech, kdy publicita například na webových stránkách probíhá

ve více jazykových mutacích, a tím se vytváří poptávka u osob ze zahraničí).

Pokud jde o služby v kulturní oblasti, pak rozhodovací praxe Evropské komise dokonce uvádí, že i v případě podpory směřující na divadelní či literární produkce prezentované v českém jazyce nelze zcela vyloučit, že dojde, ačkoli v poměrně malé míře, k dotčení obchodu uvnitř Evropské unie (viz rozhodnutí¹⁴ Evropské komise č. SA.32599 – Grantový systém hlavního města Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010–2015 - odst. 57).

Ve většině případů je tedy zásadní posoudit, zda dochází ke zvýhodnění určitého podniku. Podnikem se v kontextu práva hospodářské soutěže rozumí jakákoli entita vykonávající hospodářskou (ekonomickou) činnost, tj. nabízející služby a/nebo zboží na da-

¹⁴ Viz internetový odkaz: http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2011/sa32599-2011nn.pdf

ném trhu. Přitom nezáleží na právním postavení této entity ani na způsobu jejího financování; jak již bylo uvedeno výše, příjemcem veřejné podpory tedy mohou být i veřejné neziskové subjekty.

Z dosavadní rozhodovací praxe Evropské komise vyplývá, že činnosti v oblasti kultury (pořádání kulturních akcí, festivalů, přehlídek, koncertů, provoz galerie, výstavy, divadla apod.) představují hospodářskou činnost, a to bez ohledu na právní formu subjektů, které je realizují (viz opět například rozhodnutí Evropské komise č. SA.32599 – Grantový systém hlavního města Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010–2015; v uvedeném rozhodnutí jsou za podniky vykonávající ekonomickou činnost považována například i občanská sdružení, nadace a obecně prospěšné společnosti).

V oblasti sociálních služeb je situace taková, že v podmínkách České republiky mohou být zajišťovány subjekty vyvíjejícími činnost na komerční bázi. V tomto smyslu tedy mohou představovat tzv. ekonomickou činnost, na níž je pojem „veřejná podpora“ postaven. Předpoklad ekonomického charakteru těchto služeb lze rovněž dovodit z nové právní úpravy (dále jen „rozhodnutí SOHZ“)¹⁵ týkající se tzv. závazků veřejné služby. Rozhodnutí SOHZ v části, týkající se podpor spadajících do jeho působnosti, zmiňuje výslovně podporu směřující na „uspokojování sociálních potřeb, například zdravotní a dlouhodobou péči, péči o děti, přístup na trh práce a opětovné začlenění do trhu práce, sociální bydlení a péči a sociální začleňování zranitelných skupin“. V tomto

¹⁵ Rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (publikováno 20. 12. 2011, v platnosti od 31. 1. 2012)

smyslu tedy nelze přítomnost veřejné podpory u žádné ze služeb v sociální oblasti zcela vyloučit.

Nicméně, potvrzení přítomnosti veřejné podpory není žádným „stigmatem“, a rovněž také neznamená, že z veřejných prostředků už není možné přispívat. V případě sociálních a kulturních služeb jsou k dispozici tři právní nástroje, s jejichž pomocí lze podmínky poskytování podpory nastavit tak, aby byl soulad s pravidly ve veřejné podpoře zajištěn. Jedná se o tři výjimky, přičemž jejich uplatnění na konkrétní případ se odvíjí od charakteru a kontinuitnosti podporované činnosti.

U jednorázových, krátkodobých či drobnějších pravidelně poskytovaných podpor se nejčastěji používá tzv. obecný režim *de minimis*¹⁶, nebo, u služeb v tzv. obecném hospodářském zájmu, speciální režim *de minimis*¹⁷. Služby ve veřejném zájmu jsou přítom zvláštní kategorií služeb, které trh není schopen ani ochoten zajistit v potřebném rozsahu, kvalitě a za obecně dostupnou cenu, ačkoli se jedná o služby v zájmu veřejnosti a veřejnosti určené, a tudíž je poskytování těchto služeb často závislé na veřejných zdrojích¹⁸. V tomto ohledu je tedy vhodné zvážit, zda trh zacílených služeb v daném místě skutečně vykazuje určitá selhání typu nedostatku kapacity, příliš vysokých cen za nabízené služby či nízké úrovně kvality. Pokud se tato selhání v daném místě nevyskytují, je vhodnější dát přednost obecnému režimu *de minimis*.

¹⁶ Nařízení Komise č. 1998/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu *de minimis*

¹⁷ Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* udělenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu

¹⁸ Blíže viz například Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu

V případě subjektů, které zajišťují služby na kontinuální bázi a které jsou z titulu „veřejně prospěšného“ charakteru služeb financovány pravidelně z veřejného rozpočtu (například sociální zařízení, divadla, sportovní areály a podobně), přičemž z důvodu vysoké nákladové náročnosti provozů nelze využít žádný z režimů de minimis, je možné soulad s pravidly veřejné podpory řešit sjednáním tzv. závazku veřejné služby v souladu s podmínkami, které jsou vymezené v již zmiňovaném rozhodnutí SOHZ¹⁵.

Pokud by u některých příjemců podpory mohlo dojít v důsledku aplikace režimu de minimis k překročení povoleného stropu (kterým je taková podpora limitována), lze veřejné podpory

oznámit Evropské komisi a požádat o schválení s odkazem na výjimky vymezené přímo ve Smlouvě o fungování Evropské unie (u sociálních služeb čl. 107 3) c); u kultury čl. 107 3) d)). Evropská komise vydává v jednoduchých případech rozhodnutí obvykle ve lhůtě šesti měsíců od zahájení řízení, přičemž k podporám v oblasti kultury obecně zaujímá pozitivní přístup. Takto získané schválení má pak výhodu zejména v tom, že na straně poskytovatele odpadá povinnost s podporou de minimis a současně příjemce čerpající schválenou podporu není omezován z hlediska možnosti čerpání podpory de minimis na jiné účely či aktivity.

Jak je zřejmé, v porovnání s řízením vedeným u Evropské komise, nabízejí

nastíněné nástroje jednoduché a rychlé řešení. Při případných počátečních těžkostech s jejich použitím či posuzováním přítomnosti veřejné podpory pak není třeba zoufat, neboť právě pro tyto případy je zde Úřad, který má poradenství pro poskytovatele veřejné podpory přímo v popisu své práce.

Gabriela Kinclová
Odbor veřejné podpory

CENTRÁLNÍ REGISTR PODPOR MALÉHO ROZSAHU

Centrální registr podpor malého rozsahu (de minimis) (dále jen „centrální registr“) vznikl k 1. lednu 2010 na základě ustanovení § 3a zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu

(ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 na podporu de minimis v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004²⁰ (dále jen „nařízení č. 875/2007“), nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 na podporu de minimis²¹ (dále jen „nařízení č. 1998/2006“), nařízení Komise (EU) č. 360/2006 ze dne 26. dubna 2012 na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu²² (dále jen „nařízení č. 360/2012“).

„Centrální registr je informační systém veřejné správy, který slouží k evidenci podpor malého rozsahu (de minimis) poskytnutých na základě přímo použitelných předpisů Evropské unie.“

a vývoje, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 215/2004 Sb.“). Centrální registr je informační systém veřejné správy, který slouží k evidenci podpor malého rozsahu (de minimis) poskytnutých na základě přímo použitelných předpisů Evropské unie: nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 ze dne 20. prosince 2007 na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů¹⁹, nařízení Komise

V centrálním registru byla za období 1. 1. 2010–1. 8. 2012 evidována podpora malého rozsahu ve výši téměř 19 miliard korun. Výši poskytnuté podpory v konkrétních oblastech vyjadřuje následující tabulka.

¹⁹ Úřední věstník L 337, 21. 12. 2007, str. 35

²⁰ Úřední věstník L 193, 25. 7. 2007, str. 6

²¹ Úřední věstník L 379, 28. 12. 2006, str. 5

²² Úřední věstník L 114, 26. 4. 2012, str. 8

Přehled poskytnutých podpor de minimis dle oblastí

Oblast	Počet	Suma Kč	Suma €	Limit € (národní limit)	Zbývá € k dočerpání limitu
NK 1535/2007 – zemědělská prvovýroba	1 857	28 005 847,55	1 126 737,880	26 257 500,000	25 130 762,120
NK 360/2012 - SOHZ	41	1 480 745,00	58 222,200		
NK 875/2007 - rybolov	21	801 973,00	32 661,110	1 008 000,000	975 338,890
NK 1998/2006 - ostatní	88 381	18 562 835 398,76	745 506 222,466		
NK 1998/2006 - doprava	2 615	350 688 668,79	14 358 366,110		
Celkem	92 879	18 943 812 633,10	761 082 209,766		

V souladu s působností jednotlivých nařízení je centrální registr rozdělen do dvou modulů. První modul zahrnuje informace o poskytnutých podporách malého rozsahu v oblasti zemědělské prvovýroby a rybolovu a druhý modul zahrnuje informace o poskytnutých podporách malého rozsahu ve všech ostatních oblastech.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže působí jako koordinační orgán pro podpory malého rozsahu poskytnuté mimo oblast zemědělské prvovýroby a rybolovu. Základním principem daných nařízení je, že příjemce podpory může v průběhu tří po sobě jdoucích fiskálních let (účetních období) obdržet pouze maximálně určenou částku podpory malého rozsahu. Nařízení 1998/2006 stanovuje maximální limit podpory malého rozsahu 200 tisíc eur (100 tisíc eur pro oblast silniční dopravy) na jednoho příjemce za rozhodné období tří fiskálních let a nařízení 360/2012 maximální limit 500 tisíc eur na jednoho příjemce za stejně definované rozhodné období.

Kumulace podpory de minimis

Pokud subjekt (příjemce) podniká ve více sledovaných oblastech (dle různých nařízení o de minimis), je přidělení podpory v dané oblasti plně v odpovědnosti poskytovatele, který o podpoře rozhoduje. Centrální registr umožňuje zadat podporu přidělenou jednomu podniku podle více nařízení, maximálně však do limitu 200 tisíc eur v rozhodném období. Limity pro zemědělskou prvovýrobu a pro rybolov se do tohoto limitu načítají.

Subjektu (příjemci) poskytujícímu službu obecného hospodářského zá-

jmu umožňuje centrální registr zadat podporu de minimis podle více nařízení maximálně však do limitu 500 tisíc eur v rozhodném období. Limity pro zemědělskou prvovýrobu, rybolov a pro ostatní podpory poskytnuté na základě nařízení č. 1998/2006 se do tohoto limitu taktéž načítají.

Maximální limity podpory de minimis u jednoho příjemce za rozhodné období

Nařízení	Max. limit
1535/2007 – zemědělská prvovýroba	7 500 €
875/2007 – rybolov	30 000 €
1998/2006 – doprava	100 000 €
1998/2006 – ostatní	200 000 €
Celkem	200 000 €

Maximální limity podpory de minimis u jednoho příjemce pověřeného poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu za rozhodné období

Nařízení	Max. limit
1535/2007 – zemědělská prvovýroba	7 500 €
875/2007 - rybolov	30 000 €
1998/2006 - doprava	100 000 €
1998/2006 - ostatní	200 000 €
360/2012 - SOHZ	500 000 €
Celkem	500 000 €

Příklad kumulace podpory de minimis u jednoho příjemce pověřeného poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu za rozhodné období

Nařízení	Přiděleno	Zbývá přidělit v rámci daného nařízení
1535/2007 - zemědělská prvovýroba	0 €	7 500 €
875/2007 - rybolov	0 €	30 000 €
1998/2006 - doprava	50 000 €	50 000 €
1998/2006 - ostatní	100 000 €	50 000 €
360/2012 - SOHZ	250 000 €	100 000 €
Celkem	400 000 €	100 000 €

PŘÍKLAD

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že příjemce pověřený poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu obdržel podporu malého rozsahu ve výši 400 tisíc eur. Jelikož má maximální limit podpory de minimis za rozhodné období tří fiskálních let 500 tisíc eur, zbývá mu dočerpát podporu de minimis ve výši 100 tisíc eur a záleží na něm, dle jakého nařízení tuto výši vyčerpá, přičemž musí dodržet maximální výši podpory de minimis dle konkrétního nařízení.

Dále je z tabulky patrné, že příjemce neobdržel žádnou podporu dle nařízení 1535/2007 ani dle nařízení 875/2007. Výše podpory, která mu zbývá dočerpát (100 tisíc eur), není nižší než maximální výše podpory stanovená dle daných nařízení a tudíž příjemce může čerpat podporu de minimis v maximální výši (dle

Povinnosti poskytovatele podpory malého rozsahu

Pro poskytovatele podpor malého rozsahu dle výše uvedených nařízení platí povinnost dle § 3a odst. 4 zákona 215/2004 Sb. zaznamenat do centrálního registru údaje o podpoře malého rozsahu a o jejím příjemci do pěti pracovních dnů ode dne poskytnutí, přičemž dnem poskytnutí se rozumí den nabytí účinnosti právního aktu, na základě kterého vznikl příjemci podpory malého rozsahu právní nárok na tuto podporu. Od 1. 1. 2012 již není povinností poskytovatele v případě, že příjemce má účetní období rok kalendářní, vyžadovat od příjemců čestné prohlášení o obdržení podporách malého rozsahu, neboť centrální registr již obsahuje úplná data rozhodná pro stanovení možnosti čerpání podpory malého rozsahu. Od nabytí účinnosti novely zákona 215/2004 Sb., tj. od 1. 8. 2012, platí pro poskytovatele podpory malého rozsahu nová povinnost, a to uvést v právním úkonu poskytnutí podpory malého rozsahu název přímo použitelného předpisu Evropské unie, podle kterého je podpora malého rozsahu poskytnuta.

nařízení 1535/2007: 7,5 tisíce eur, dle nařízení 875/2007: 30 tisíc eur).

Jelikož příjemce obdržel v rámci nařízení 1998/2006 podporu de minimis ve výši 150 tisíc eur (50 tisíc eur na silniční dopravu a 100 tisíc eur na ostatní činnosti), tak v rámci nařízení 1998/2006 může čerpat podporu pouze ve výši 50 tisíc eur (příjemce má volbu vyčerpat danou výši buď v rámci nařízení 1998/2006 - doprava nebo v rámci nařízení 1998/2006 - ostatní).

V případě, že příjemce nevyužije možnosti čerpat podporu de minimis ani v jedné z výše uvedených oblastí, může veškerou zbylou výši podpory de minimis vyčerpat v rámci nařízení 360/2012.

Povinnosti poskytovatele vztahující se k záznamu údajů o podpoře malého rozsahu do centrálního registru

1. **KROK** – Vplnění žádosti o přístup do centrálního registru. ↓
2. **KROK** – Obdržení přístupových hesel. ↓
3. **KROK** – Ověření si v centrálním registru, zdali poskytnutím podpory příjemci nedojde k překročení limitu 200 tisíc (nebo 500 tisíc) eur v rozhodném období. ↓
4. **KROK** – Poskytnutí podpory malého rozsahu – dnem poskytnutí se rozumí den nabytí účinnosti právního aktu, na základě kterého vznikl příjemci podpory malého rozsahu právní nárok na tuto podporu. ↓
5. **KROK** – Zaznamenání údajů do centrálního registru do pěti pracovních dnů ode dne poskytnutí podpory.

Problémová oblast centrálního registru

Problémovou oblastí centrálního registru je zaznamenání údajů o podpoře malého rozsahu v zákonem stanovené lhůtě pěti pracovních dnů do centrálního registru. Od vzniku centrálního registru Úřad zaznamenal celkem 1 831 porušení právní povinnosti vymezené v § 3a odst. 4 zákona 215/2004 Sb. Tohoto porušení se dopustilo celkem 110 poskytovatelů. Za účelem eliminace porušení ustanovení § 3a odst. 4 zákona doporučuje Úřad především 1) zaregistrovat dostatečný počet pracovníků s oprávněním vkládat záznam o poskytnutých podporách de minimis do centrálního registru, 2) stanovit „metodiku“ předávání právních aktů poskytnutí podpory de minimis z výkonných odborů pracovníkům vkládajících záznam do centrálního registru, 3) důsledně kontrolovat provedení záznam, 4) informovat všechny pracovníky, kteří vkládají data o podpoře malého rozsahu do centrálního registru o možnosti uložení sankce za nedodržení ustanovení § 3a odst. 4 zákona č.215/2004 Sb.

Statistika porušení ustanovení § 3a odst. 4 zákona 215/2004 Sb.

celkem poskytovatelů, kteří pochybili	110
celkem pochybení	1 831
celkem registrovaných poskytovatelů v modulu ÚOHS	352
celkem zahájených správních řízení	93
celkem vydaných rozhodnutí	86
celkem uložené sankce	517 200 Kč

Jana Vavříková
Odbor veřejné podpory

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY VEŘEJNÉ PODPORY SCHVÁLENÉ EVROPSKOU KOMISÍ

Grantový systém hlavního města Prahy

Mezi významné případy lze zařadit Grantový systém hlavního města Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010 až 2015. Grantový systém byl hodnocen ze strany Evropské komise a rovněž byla posuzována jeho slučitelnost s vnitřním trhem podle článku 107 odst. 3 písm. d) Smlouvy o fungování Evropské unie, tj. podřazení pod tzv. kulturní výjimku. Tato kulturní výjimka se vztahuje na „podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Unii v míře odporující společnému zájmu“. Evropská komise upozorňuje, že tuto výjimku, stejně jako každou výjimku z obecných pravidel uvedené smlouvy, je nutné vykládat restriktivně. Prioritní cíl v oblasti kultury je vymezen v článku 167 Smlouvy o fungování Evropské unie, ve kterém se stanoví, že: „Unie přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví“.

Při posuzování opatření, na základě kterého budou podporovány kulturní

„ Záměrem Grantového systému hlavního města Prahy je přispívat k ochraně, podpoře a šíření široké škály kulturních aktivit, kdy konečným cílem je zpřístupňovat obyvatelům a návštěvníkům města Prahy rozmanitou a kvalitní nabídku. „

obory, Evropská komise klade důraz na přítomnost některých skutečností v programu. Zaměřuje se především na nediskriminační vymezení příjemců podpor, předem stanovená pravidla hodnocení žádostí, podmínky a hodnotící kritéria spolu s přiměřeným udělováním bodů. Dále je nutné vytvořit otevřené, transparentní výběrové řízení orgánu, proti jehož rozhodnutí se lze odvolat. Celkově hodnotí nezbytnost a přiměřenost navrhovaného opatření.

Záměrem Grantového systému hlavního města Prahy je přispívat k ochraně, podpoře a šíření široké škály kulturních aktivit, kdy konečným cílem je zpřístupňovat obyvatelům a návštěvníkům města Prahy rozmanitou a kvalitní nabídku. Podpora v rámci schváleného režimu je rozdělena do těchto oborů kultury: divadlo; hudba; tanec a nonverbální umění; výtvarné umění, fotografie a nová média; literatura (s výjimkou periodického tisku s nadregionální a celostátní působností); audiovizuální umění; ostatní, včetně víceoborových projektů. Pokud se jedná o podpory projektů týkajících se audiovizuálních

děl, rozhodlo se město, že dotace v této oblasti bude poskytovat v režimu podpory de minimis.

Příjemci podpory se mohou stát jak fyzické osoby, tak právnické osoby, které jsou registrovány v souladu s právními předpisy platnými v České republice a splňují všechny podmínky předepsané zákonem pro příslušnou činnost, a to bez ohledu na jejich státní příslušnost nebo sídlo. Sídlo nebo bydliště žadatele

se nehodnotí, ale projekt musí být realizován v hlavním městě Praze, nebo v případě mezinárodní spolupráce musí být zaměřen na pražské umění či pražské umění, nebo musí v zahraničí reprezentovat město jako takové. Finanční podporu bude poskytovat hlavní město Praha formou přímých grantů. Granty se poskytují na víceleté projekty (trvajících nanejvýš čtyři roky) a jednoleté kulturní projekty. Hlavní město Praha odhaduje a každému příjemci sděluje maximální možnou výši grantu na základě plánovaného deficitu rozpočtu daného projektu. Činnosti, které mají být financovány, jsou tedy neziskové.

Co se týče procesních otázek při žádosti o grant, Hlavní město Praha pořádá otevřené a konkurenční výzvy k předkládání žádostí o poskytnutí podpory v rámci režimu podle daných pravidel.

Žádosti o dotace jsou hodnoceny grantovou komisí. Na hodnocení se podílí rovněž expertní komise. Za účelem objektivního posuzování žádostí byl vytvořen hodnoticí formulář, podle kterého jsou v rámci grantového řízení přidělovány body u jednotlivých kritérií, která jsou hodnocena. O poskytnutí grantů rozhoduje Rada/Zastupitelstvo hlavního města Prahy. Žadatel je rovněž oprávněn podat do patnácti dnů od zveřejnění usnesení Rady/Zastupitelstva hlavního města Prahy o přiznání grantů odvolání.

V rámci notifikačního řízení, během kterého vznesla Evropská komise řadu dotazů, bylo vydáno dne 15. 6. 2011 rozhodnutí, v němž Evropská komise uvedla, že opatření představuje veřejnou podporu ve smyslu článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, neboť shledala naplnění všech pojmových znaků veřejné podpory. Nicméně v rozhodnutí je rovněž uvedeno, že narušení hospodářské soutěže vyplývající z dotyčného opatření a jeho účinek na obchod budou u většiny činností pravděpodobně omezené. Nezbytností tedy bylo posoudit slučitelnost s vnitřním trhem podle článku 107 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Evropská komise uvedla, že s ohledem na omezený rozpočet režimu a poměrně vysoký počet příjemců není pravděpodobné, že opatření povede k významnému narušení hospodářské soutěže. Zvláště v případě aktivit v českém jazyce, na které směřuje značná část rozpočtu, by každé takové narušení bylo nejspíš velice omezené vzhledem k jejich omezené nahraditelnosti podobnými aktivitami v jiných jazycích. Také skutečnost, že se o financování rozhoduje na základě otevřené výzvy k předkládání žádostí s předem stanovenými podmínkami kritérií výběru a váhami pro hodnocení, pravděpodobně omezí narušení hospodářské soutěže způsobené opatřením.

Co se týče účinku na obchod uvnitř Unie, bylo ze strany Evropské unie uvedeno, že přestože většina činností je zeměpisně omezena na Prahu, nelze vyloučit, že by opatření mohlo ovlivnit obchod uvnitř Unie. Bere přitom v úvahu fakt, že režim podporuje také kulturní činnosti v zahraničí, nelze ani vyloučit, že přijímající společnosti mohou působit v několika členských státech Evropské unie, a tudíž nelze vyloučit určitý, byť omezený účinek opatření na obchod uvnitř Unie. Evropská komise v rozhodnutí zmiňuje hodnocení jednotlivých podporovaných oborů. U divadelní a literární produkce uvádí, že mají ze své povahy a vzhledem k jazykovým omezením poměrně malou schopnost ovlivnit obchod uvnitř Unie. V oblasti hudby a tance nejsou ovšem jazykové bariéry tak zřetelné. U výtvarného umění, fotografie a nonverbálního umění jazyková překážka neexistuje, a tak je reálnější, že tyto činnosti budou provozovány v zahraničí, nebo že budou daná představení přitahovat turisty, což je potenciálně spojeno s větším rizikem ovlivnění obchodu uvnitř Unie.

Vzhledem k tomu, že je dle Evropské komise zajištěno, že podpory směřují na činnosti se skutečně kulturním obsahem, rozhodla, že opatření je slučitelné s vnitřním trhem v souladu s článkem 107 odst. 3 písm. d) Smlouvy o fungování Evropské unie. Posuzované opatření je nezbytné a přiměřené cíli podporovat kulturu v městě Praze a neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Unii v míře odporující společnému zájmu.

Eva Slaměnová
Odbor veřejné podpory

Zdroj: Rozhodnutí Evropské komise: Státní podpora SA.32599 (2011/NN) – Česká republika, Grantový systém hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010–2015, k nalezení na: http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2011/sa32599-2011nn.pdf

Veřejná podpora pročistí vzduch na Ostravsku

„ Režim podpory pro snížení znečištění ovzduší v Moravskoslezském kraji. „

Nadměrné imise znečišťujících látek v ovzduší představují pro východní část Moravskoslezského kraje dlouhodobý problém, místní obyvatelé a životní prostředí trpí zejména zvýšenou prašností. I v celoevropském měřítku se území okresů Ostrava–město, Karviná a Frýdek–Místek řadí mezi regiony s kvalitativně nejhorším stavem ovzduší. Hlavní příčinou je historicky podmíněná vysoká koncentrace těžkého průmyslu v této části kraje. Kromě regulace emisními limity se jako možný nástroj k ochraně veřejného zájmu na zlepšení kvality vzduchu jeví také motivace znečišťovatelů k pořízování environmentálně příznivějších technologií prostřednictvím finanční asistence z veřejných zdrojů, tedy veřejná podpora.

V rámci Operačního programu Životní prostředí (OPŽP), konkrétně oblasti podpory 2.2, je možno čerpat finanční prostředky evropského Fondu soudržnosti (společně s prostředky národního spolufinancování) právě na projekty modernizace nespalovacích zdrojů znečištění za účelem snížení emisí polutantů nebo na instalace dodatečných zařízení pro záchyt emisí ve stacionárních nespalovacích zdrojích.

Z hlediska pravidel pro poskytování veřejné podpory se financování těchto projektů z OPŽP celorepublikově realizuje prostřednictvím Evropskou komisí schváleného režimu podpory č. N265/2008. Vzhledem k vyvalené naléhavější potřebě reagovat na situaci v Moravskoslezském kraji k němu následně vznikl další režim podpory

č. SA.33588 (2011/N), teritoriálně omezený pouze na okresy Ostrava–město, Karviná a Frýdek–Místek, který oproti celorepublikovému režimu počítá s vyšší intenzitou veřejné podpory. Na režim je z OPŽP vyčleněno šest miliard korun, z nichž Ministerstvo životního prostředí hodlá spolufinancovat vybrané investiční projekty znečišťovatelů, kteří na Ostravsku, Karvinsku a Frýdeckomístecku podnikají v sektorech hutnictví, energetiky a dalších způsobitelných odvětvích. Intenzita veřejné podpory vybraných projektů má přitom dosáhnout výše až 90 % způsobitelných nákladů. V aktuálně vypsané výzvě bylo přijato 33 projektů šesti žadatelů z řad nejvýznamnějších znečišťovatelů v regionu. Mezi nejnákladnější projekty žádající o dotaci patří například instalace odprašovacích tkaninových filtrů v největší tuzemské huti společnosti Arcelor Mittal Ostrava.

Po proběhlé prenotifikaci a následné notifikaci byl režim v souladu s procesními regulativy Smlouvy o fungování Evropské unie v listopadu 2011 schválen Evropskou komisí. Komise přezkoumávala parametry navrhovaného režimu podle Pokynů pro státní podporu na ochranu životního prostředí s přihlédnutím k dalším koncepčním materiálům Evropské unie pro oblast kvality ovzduší. Slučitelnost režimu se společným trhem Evropské unie byla posouzena v souladu s podmínkami pokynů pro ten typ podpory, jejímž účelem je plnění přísnějších ekologických požadavků, než vyžadují platné normy Evropské unie. Způsobitelné náklady projektů jsou v souladu s pokyny počítány jako náklady projektu zkrácené o tzv. referenční investici (tj. sníženy o náklady na hypotetickou alternativní investici o stejné výrobní kapacitě, která splňuje technologické normy a standardy Evropské unie). Výpočet způsobitelných nákladů zároveň zohledňuje předpokládané provozní náklady a příjmy dosažené v prvních pěti letech existence investice.

Pro interpretaci pravidel veřejné podpory je režim zajímavý z hlediska podmínek pro výběr podpořených projektů. Pokyny připouštějí zvýšenou intenzitu podpory (až 100 %, v případě tohoto režimu zmiňovaných 90 % způsobitelných nákladů) pouze tehdy, pokud je investiční podpora poskytnuta na základě „skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami, účinně zaručujícího nejvyšší míru podpory nezbytnou pro dosažení přínosu pro životní prostředí“. V průběhu prenotifikace tak byla v jednání mezi MŽP, ÚOHS a Evropskou komisí řešena otázka, zda standardní výběr příjemců prováděný bodovacím hodnocením projektů žádajících o dotaci z OPŽP toto kritérium splňuje. Po proběhlé diskuzi byly s ohledem na zajištění adekvátní konkurenčnosti výběrového řízení doplněny ještě další podmínky. V každé jednotlivé výzvě pro podávání žádostí o dotaci tak může být vybráno maximálně 80 % projektů, přičemž

podpořeným v tomto režimu již brzy dýchat znatelně čistší vzduch.

Václav Hromada

Odbor veřejné podpory

Centrum zelených vědomostí v Bystřici nad Pernštejnem

neúspěšní žadatelé sice mohou žádost podat v následující výzvě znovu, ovšem podpora ve výši 90 % jim může být poskytnuta pouze pokud alespoň 50 % předložených projektů v této výzvě budou tvořit projekty nové. Dalším specifikem režimu souvisejícím s dosažením dostatečné soutěživosti žadatelů a nejnižší nezbytné míry podpory je mechanismus dobrovolného snižování navrhovaných způsobilých nákladů, díky němuž žadatel tím, že si sám navrhne nižší míru podpory, zvyšuje své šance na její získání, jelikož měrná finanční náročnost projektu (výše způsobilých nákladů vůči dosaženému snížení emisí) je jedním z relevantních hodnotících kritérií.

Největší investiční projekty, u nichž výše dotace přesáhne 7,5 milionu eur (asi 185 milionů korun) musí být dle pokynů posouzeny Komisí individuálně. Notifikační řízení těchto velkých projektů před Evropskou komisí se právě rozebíhá, a to se zapojením ÚOHS jakožto koordinačního orgánu.

První část investic by měla být dokončena už do konce roku 2013, ostatní pak v roce následujícím. Například Arcelor Mittal deklaruje, že realizací svého projektu dosáhne snížení emisí prachových částic o 70 %, celkový objem emisí pevných znečišťujících látek v regionu se pak měl dle předpokladů snížit asi o jednu sedminu. Obyvatelé nejhůře znečištěného regionu České republiky by tak měli díky investicím

Zajímavým případem, zejména z hlediska doby trvání řízení u Evropské komise, byl v uplynulém roce případ rekonstrukce chátrajícího statku v Bystřici nad Pernštejnem. Příklad byl oznámen Evropské komisí 28. 7. 2011, rozhodnutí bezpodmínečně schvalující podporu bylo vydáno 22. 12. 2011. Celé řízení tedy trvalo necelých pět měsíců, což je nezvykle krátká doba...

Jádrem projektu je historický panský statek, který se vinou nevhodného zacházení v minulých obdobích ocitl v kritickém stavu. Zástupci města Bystřice nad Pernštejnem, jakožto vlastníka objektu, předložili projekt na jeho záchranu v rámci Regionálního operačního programu Jihovýchod. Panský statek, který byl v době posuzování projektu předmětem řízení o jeho zápis na národní seznam kulturního dědictví u Ministerstva kultury, má po realizaci projektu sloužit jako muzeum prezentující původní zpracování a využití plodin a historická i současná řemesla. Ačkoli renovace samotného statku byla nákladově nejnáročnější položkou projektu, nemalé „evropské“ prostředky si vyžádaly i další prvky projektu – ekopavilon, skanzen a hippostezka. Celý areál má provozovat organizační složka města.

Evropská komise ve svém posouzení existence veřejné podpory potvrdila s jistotou přítomnost veřejných prostředků a zvýhodnění podniku. Znovu zde také zopakovala známou, několikrát judiko-

vanou poučku, a sice že „za podnik se považuje jakýkoli subjekt, který nehledě na svůj soukromoprávní nebo veřejnoprávní status vykonává hospodářskou činnost“. V souvislosti s praxí některých českých veřejných poskytovatelů lze tedy upozornit na to, že samotná forma „organizační složky“ veřejnou podporu rozhodně nevylučuje.

Z odůvodnění týkajících se zbylých dvou znaků vymezujících veřejnou podporu lze získat dojem, že tento projekt není z pohledu vnitřního trhu rizikový. Evropská komise se však zcela nepokrytě vyhýbá jasnému konstatování, zda se o veřejnou podporu jedná či nikoli. Podle ní o tomto „není nutné rozhodovat, neboť projekt může být v každém případě prohlášen za slučitelný s vnitřním trhem“.

Evropská komise shledala podporu slučitelnou s odkazem na tzv. kulturní výjimku, vymezenou v čl. 107 odst. 3 písm. d) Smlouvy o fungování Evropské unie. Hippostezka sice není typickým kulturním statkem, ale je v tomto případě považována za nedílnou součást muzea a jako taková také podřazena pod kulturní výjimku. V případě skanzeny a ekopavilonu pak není o kulturním účelu podpory pochyb.

Gabriela Kinclová

Odbor veřejné podpory

OHLÉDNUTÍ ZA POSLEDNÍMI KONFERENCEMI

Jarní konference o veřejné podpoře 2012

Pravidelnou Jarní konferenci věnovanou veřejné podpoře pořádal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže letos 31. května. Konference se těšila velkému zájmu odborné veřejnosti, zejména poskytovatelů i příjemců veřejné podpory. Jejím hlavním tématem byly služby obecného hospodářského zájmu.

První místopředseda ÚOHS Hynek Brom upozornil na změny pravidel v oblasti veřejné podpory připravované Evropskou komisí i na změny v rámci České republiky a seznámil přítomné s připravovanou novelou zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Milan Bumbálek shrnul důležité milníky v oblasti veřejné podpory jak na úrovni evropské, tak i národní, a to v horizontu uplynulého roku, současnosti a rovněž nastínil budoucnost této oblasti. Na konferenci vystoupil i zástupce Evropské komise Josef Schwarz, který hovořil o financování infrastruktury, kultury a sportu a také Ondřej Dostal ze Stálého zastoupení České republiky při Evropské unii, který seznámil účastníky konference s připravovanou legislati-

vu Evropské komise. Na konferenci byly diskutovány otázky týkající se problematiky celkového metodického přístupu, řešení otázek kultury, sportu, případně jiných oblastí z hlediska veřejné podpory.

▲ Hynek Brom ▲ Josef Schwarz

▼ Michael Kincl

Svatomartinská konference 2011

**DVACET LET
ČESKÉHO SOUTĚŽNÍHO PRÁVA**
(29. 11.–1. 12. 2011)

Dvacáté výročí založení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, vzpomínané v roce 2011, bylo příležitostí pro zhodnocení vývoje a aktuálního stavu soutěžního práva v národním měřítku i mezinárodních souvislostech, bilanci činnosti Úřadu a také pro úvahy, kterým směrem se oblast soutěžního práva ubírá, jaké jsou její trendy a příležitosti. Svatomartinská konference pořádaná Úřadem pro ochranu hospodářské

soutěže byla proto věnována dvaceti letům rozvoje moderního českého soutěžního práva, nerozlučně spojeného s existencí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Konferenční blok věnovaný veřejné podpoře byl zaměřen na aktuální trendy a výhledy v této oblasti. Ředitel odboru veřejné podpory v oblasti

Kristina Haverkamp a Hynek Brom

informací, komunikace a mediálního trhu na Generálním ředitelství pro soutěž Evropské komise Wouter Pieké zdůraznil nutnost efektivní kontroly poskytované veřejné podpory zejména v kontextu současné finanční krize. Diskuse se zúčastnila rovněž ředitelka odboru kontroly veřejné podpory německého Federálního ministerstva ekonomie a technologie Kristina Haverkamp. Ondřej Dostal ze Stálého zastoupení České republiky při Evrop-

Josef Bejček, William E. Kovacic, Bedřich Danda, Kamil Jankovský, Petr Rafaj, Michal Hašek, David Raus

ské unii v Bruselu seznámil přítomné s hlavními očekávanými aktivitami Evropské unie v oblasti veřejné podpory a s činností Stálého zastoupení. Milan Bumbálek, ředitel odboru veřejné podpory ÚOHS, shrnul ve svém příspěvku historii, současnost a budoucnost veřejné podpory v České republice a dotkl se i role Úřadu. Moderátorem konferenčního bloku věnovaného veřejné podpoře byl I. místopředseda ÚOHS Hynek Brom.

Wouter Pieké

Milan Bumbálek

Wouter Pieké, Kristina Haverkamp a Hynek Brom

Ondřej Dostal

Milan Bumbálek, Ondřej Dostal a Hynek Brom

Milena Marešová

Odbor mezinárodní a vnějších vztahů

NĚMECKÝ PORADCE SE V BRNĚ CÍTIL DOBŘE

„Kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže byly v roce 2000, tedy čtyři roky před vstupem České republiky do Evropské unie, rozšířeny o dohled nad poskytováním veřejné podpory. O dva roky později, v dubnu 2002 přijel na ÚOHS do Brna Dr. Gerhard Köpernik jako poradce Evropské komise pro oblast veřejné podpory.“

Tento jihlavský rodák přišel na brněnský ÚOHS společně s italským odborníkem na soutěžní právo Giovanni Napolitanem. Dnes, po deseti letech, které uplynuly od zahájení zmíněného twinningového projektu, Köpernik říká, že rád vzpomíná na dva příjemné roky strávené v Brně. „Záhy po svém příchodu na antimonopolní úřad jsem zjistil, že moji čeští kolegové mají již velmi dobré znalosti z oblasti veřejné podpory. Když mi někdy kladli dotazy, nebylo vždy zcela jednoduché na ně odpovědět,“ vzpomíná na chvíle svého příchodu a také dvouleté působení v jihomoravské metropoli. Podle jeho vyjádření vztahy s pracovníky odboru veřejné podpory byly opravdu vynikající. Pochvaluje si rovněž organizaci seminářů věnovaných předpisům Evropské unie, které probíhaly v Brně, v Praze, ale i v některých dalších městech České republiky. „Když jsem po dvou letech

působení na ÚOHS z Brna odcházel, měl jsem pocit, že se loučím nejen se svými kolegy, ale především s dobrými přáteli,“ říká Gerhard Köpernik. Dodává, že se mezi českými spolupracovníky cítil velmi dobře. Po návratu z České republiky pracoval Dr. Köpernik čtyři roky na spolkovém ministerstvu hospodářství jako vedoucí referátu ochrany životního prostředí a poté ještě dva roky působil jako poradce Evropské unie v rumunské metropoli Bukurešti, kde byl již v letech 1979–1983 ve funkci šéfa obchodního oddělení německého velvyslanectví. Na jeho zahraničních cestách ho doprovází manželka Herma Kennel, známá německá spisovatelka. Její poslední dvě knihy (dokumentární romány) jsou věnovány vztahům mezi Čechy a Němci v letech 1938 až 1946.

Dr. Gerhard Köpernik

Narozen 1944 v Jihlavě. Vystudoval práva a politické vědy v Mnichově a v Berlíně. Koncem 60. let studoval politické vědy na Dartmouth College v USA. Pracovně působil na ministerstvu hospodářství Spolkové republiky Německo, dále v Bukurešti a v Brně. Od roku 2005 je rovněž prezidentem Německo-rumunské společnosti v Berlíně.

INFOLISTY ÚOHS MAJÍ LETOS SVÉ KULATÉ VÝROČÍ

S nápadem vydávat několikrát do roka časopis či bulletin, který by v tištěné a zároveň i v elektronické podobě informoval odbornou, ale i laickou veřejnost o důležitých rozhodnutích či stanoviscích Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, o názorech odborníků na soutěžní právo, aktualitách a dalších zajímavostech, jsem za tehdejšího předsedy ÚOHS přišel již necelý rok po mém nástupu na tiskové oddělení našeho Úřadu. Můj návrh byl nakonec vyslyšen a od ledna 2002 začaly informační listy vycházet. Ten úplně první byl věnován Leniency programu. Od té doby vyšlo již několik desítek „infolistů“, které postupem času získaly

nejen svou stálou grafickou podobu a obsahovou náplň. Co je však hlavní, tyto informační listy si především našly své čtenáře z řad právníků, ekonomů, vysokoškolských studentů i dalších zájemců.

Problematicke veřejné podpory byly za zmíněné desetiletí až doposud věnovány celkem čtyři informační listy, z nichž první spatřil světlo světa právě již v onom „zahajovacím“ roce 2002. Nyní na toto téma vychází jako dvojčíslo pátý „infolist“. Jeho elektronickou podobu lze najít na webové stránce ÚOHS <http://www.compet.cz/informacni-centrum/informacni-listy/>.

Kristián Chalupa
poradce předsedy ÚOHS

Předchozí informační listy věnované veřejné podpoře

Veřejná podpora (2002), Veřejná podpora (2006), Veřejná podpora (2008), Registr podpor malého rozsahu (2010)

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

2-3 | 2012